

WYZWANIA STOJĄCE PRZED FIRMAMI AUDYTORSKIMI BADAJĄCYMI SPRAWOZDANIA FINANSOWE JZP

Spotkanie w ramach dialogu Firm Audytorskich oraz
Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego

spotkanie online

7 grudnia 2023 r.

Plan spotkania

- 1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania**
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

Cel spotkania

- ✓ Kontynuacja wymiany poglądów zapoczątkowanej w trakcie wcześniejszych spotkań.
- ✓ Poinformowanie o aktualnych tematach związanych z działalnością PANA.
- ✓ Pozyskanie informacji bezpośrednio od firm audytorskich na temat możliwości zaistnienia negatywnych trendów, utrudnień lub barier dla świadczenia usług najwyższej jakości.
- ✓ Uzyskanie opinii na temat potrzeby utrzymania lub zmiany organizacji i formuły kolejnych spotkań.

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
- 2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji**
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

Aktualności związane z działalnością Agencji

- ✓ Plany KEONA oraz KE dot. wsparcia atestacji w zakresie zrównoważonego rozwoju – możliwy wpływ na działalność krajową.
- ✓ Stan procesu ustanawiania zasad etyki zawodowej BR.
- ✓ Aktualności związane z działalnością dep. kontroli.

Aktualności związane z działalnością DK – ujawnienia w bankach

Komunikat PANA dla
FA w zakresie
zwrócenia uwagi FA na
kompletność
ujawnień:

<https://pana.gov.pl/komunikaty/badanie-ujawnien-w-sprawozdaniach-finansowych-bankow-w-kontekście-skutkow-orzeczen-tsue-z-15-czerwca-2023-r/>

Kategoria	2022 r.	2021 r.	2020 r.
Liczba przeanalizowanych banków	10	10	10
Standard rachunkowy dla aktywnych umów kredytowych w CHF	10 banków MSSF 9	5 banków przekształciło na MSSF 9 z przekształceniu z MSR 37 5 banków MSSF 9	4 banki MSR 37 4 banki przekształciły na MSSF 9 z przekształceniu z MSR 37 2 banki MSSF 9
Kompletność ujawnień	W 3 bankach brak wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla portfeli kredytów w CHF Wartość ujawnionego w jednym banku odpisu wyniosła 34% w stosunku do wartości brutto	W 3 bankach brak wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla portfeli kredytów w CHF Wartość ujawnionego w jednym banku odpisu wyniosła 18,8% w stosunku do wartości brutto kredytów	W 4 bankach brak wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla portfeli kredytów w CHF
Procent odpisu na oczekiwane straty kredytowe dla portfela kredytów w CHF	Pomiędzy 2,8% a 77,6%	Pomiędzy 2,2% a 32,9%	Pomiędzy 1,7% a 37,3%
Procent rezerw na ryzyko prawne w odniesieniu do portfela kredytów w CHF	Pomiędzy 4,9% a 55,5%	Pomiędzy 1,8% a 36,1%	Pomiędzy 1,9% a 11,5%

Aktualności związane z działalnością DK – wycena kredytów w bankach

- W trakcie kontroli pod koniec okresu planu kontroli możliwe stało się skontrolowanie dokumentacji badania SF za 2022 r. w odniesieniu do banku spółdzielczego.
- Podczas weryfikacji nastawionej na weryfikację tematu prawidłowości ujęcia i zmian w wycenie kredytów w jednym SF BS w odniesieniu do wakacji kredytowych zostało stwierdzone, że **ekspozycja kredytowa nie jest wyceniana według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej pomimo prawidłowego wskazania w polityce rachunkowości BS (oraz prawidłowego wpisania we wprowadzeniu do SF) zasad rachunkowości.**
- Co za tym idzie nieprawidłowo były również wykazane przychody odsetkowe od udzielonych kredytów.
- Opinia biegłego rewidenta nie zawierała uwag w tym zakresie.

Aktualności związane z działalnością DK – wycena kredytów w bankach

- Agencja przeprowadziła krótkie badanie ankietowe wśród 14 FA badających SF banków spółdzielczych.
- Na bazie przeprowadzonej analizy odpowiedzi w odniesieniu do 44 badań SF banków spółdzielczych stwierdzono, że tylko w 3 przypadkach pozycja sprawozdania finansowe związana z wyceną kredytów według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej została wykazana prawidłowo.
- FA przekazały ponadto Agencji pismo od Związku Banków Polskich do Ministerstwa Finansów, odpowiedź MF na to pismo, pisma banków zrzeszających (BPS oraz SGB) wraz z przykładowymi przeliczeniami.

Aktualności związane z działalnością DK – wycena kredytów w bankach

- Prawdopodobne powody nieprawidłowego wykazania kredytów w SF banków:
 - Nieprawidłowo działające systemy informatyczne
 - Niechęć banków do skorygowania wyceny ekspozycji ze względu na potrzebny nakład pracy
 - Ułatwiona ręczna korekta wyceny

Aktualności związane z działalnością DK – wycena kredytów w bankach

- Komunikat PANA dla FA w zakresie zwrócenia uwagi FA na wyceny udzielonych kredytów bankowych:

<https://pana.gov.pl/komunikaty/wnioski-z-kontroli-dziedzinowych-pana-dotyczace-wyceny-udzielonych-kredytow-bankowych/>

- Pismo UKNF skierowane do banków z 10 listopada 2023 (nr pisma DBS-DBSZ5.7112.25.2023.WZ)

Aktualności związane z działalnością DK – fundusze inwestycyjne

Publikacja PANA
„Podsumowanie
kontroli
przeprowadzonych
przez PANA do końca
30 czerwca 2023 r.
Wybrane
zagadnienia”:
<https://pana.gov.pl/komentarze-i-opracowania/podsumowanie-kontroli-przeprowadzonych-przez-pana-do-konca-30-czerwca-2023-r-wybrane-zagadnienia/>

- Przeanalizowano 17 dokumentacji usług (w tym 14 w odniesieniu do funduszy nie będących JZP)
- Główne problemy zidentyfikowane:
 - uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania w zakresie wyceny lokat,
 - realizacji obowiązków związanych z komunikowaniem się z organem nadzoru w sprawach wskazanych przez KSB,
 - wzięcia pod uwagę okoliczności wymagających uwzględnienia przy badaniu sprawozdania finansowego jednostki korzystającej z organizacji usługowej,
 - ustalenia wynagrodzenia za usługę zgodnie z wymogami art. 80 ust. 2 Ustawy

Aktualności związane z działalnością DK – ESEF

Publikacja PANA
„Podsumowanie
kontroli
przeprowadzonych
przez PANA do końca
30 czerwca 2023 r.
Wybrane
zagadnienia”:
[https://pana.gov.pl/ko
mentarze-i-
opracowania/podsum
owanie-kontroli-
przeprowadzonych-
przez-pana-do-konca-
30-czerwca-2023-r-
wybrane-zagadnienia/](https://pana.gov.pl/koментарze-i-opracowania/podsumowanie-kontroli-przeprowadzonych-przez-pana-do-konca-30-czerwca-2023-r-wybrane-zagadnienia/)

- Główne problemy zidentyfikowane:
 - Brak odpowiednich zapisów w zawieranych umowach z podmiotem badanym,
 - opinia wydana bez zastrzeżeń pomimo poważnych naruszeń związanych z ESEF:
 - niewłaściwy format,
 - brak oznaczenia etykietami wszystkich wartości,
 - niewłaściwie zastosowane etykiety obowiązkowe,
 - dobór znaczników nieodpowiadających znaczeniu rachunkowemu danej pozycji sprawozdawczej
 - błędne zakotwiczenie tworzonych rozszerzeń,
 - Brak walidacji sprawozdania finansowego pod kątem prawidłowości struktury,
 - Niewłaściwy format sprawozdania z badania (powinien być XHTML)

Aktualności związane z działalnością DK – przypomnienie o obligatoryjnym wymogu

Odpowiedzi na
najczęściej zadawane
pytania:

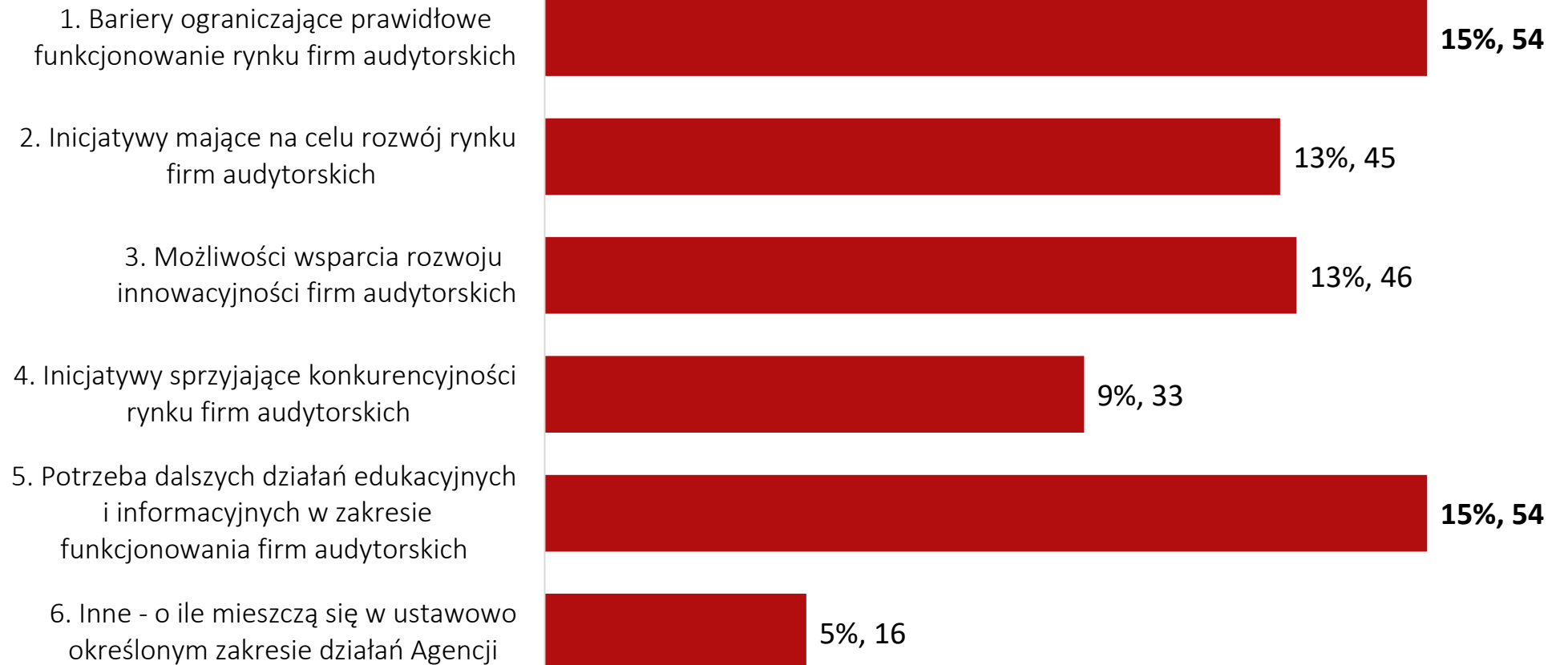
<https://pana.gov.pl/no-we-standardy-kontroli-jakosci/nowe-standardy-kontroli-jakosci-odpowiedzi-na-najczesciej-zadawane-pytania/>

- Zgodnie z uchwałą Nr 38/I/2022 Rady Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego z dnia 15 listopada 2022 r. konieczne jest dokonanie oceny systemu wewnętrznej kontroli jakości wymaganej przez paragrafy 53 – 54 KSKJ 1 w terminie jednego roku od dnia ich wdrożenia (**czyli nie później niż 31 grudnia 2023 r.**)
- KSKJ 1 wymaga, aby co najmniej raz w roku osoba(-y), której(-ym) przydzielono ostateczną odpowiedzialność i jest(są) rozliczana(-e) z systemu zarządzania jakością, w imieniu firmy, oceniła(-y) system zarządzania jakością oraz wyciągnęła(-y) wniosek, czy system zarządzania jakością zapewnia firmie racjonalną pewność, że cele systemu są osiągane.
- Art. 50 ust. 3 Ustawy: Firma audytorska przeprowadza coroczną ocenę systemu wewnętrznej kontroli jakości, w wyniku której może przedstawić propozycję rozwiązań mających na celu poprawę adekwatności i skuteczności tego systemu

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
- 3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie**
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

Popularność zagadnień według zgłoszeń firm audytorskich

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Czy Agencja może wesprzeć proces zwiększenia zaangażowania FA w proces legislacyjny dotyczący zawodu BR, w szczególności w zakresie poszerzenia zakresu wykonywanych usług?*
- ✓ *Widać potrzebę działań edukacyjnych dotyczących Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek podlegających badaniu obligatoryjnemu. Często nie rozumieją oni celu, zakresu i znaczenia procesu badania. Czy Agencja może podjąć jakieś działania w tym obszarze?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Jakie działania informacyjne i edukacyjne PANA zamierza podjąć, aby wspierać FA badające JZP w procesie związanym z wdrożeniem nowych wymogów atestacji raportowania niefinansowego?*
- ✓ *W jaki sposób PANA może włączyć się w proces szkolenia BR w zakresie atestacji raportowania ESG?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *W obliczu zbliżającej się perspektywy coraz bardziej powszechnego stosowania sztucznej inteligencji, jak Agencja widzi możliwości jej wykorzystania do badania SF, w tym jakie są zdaniem PANA kluczowe ryzyka/ niezbędne warunki jej wykorzystania? Czy planowane jest opublikowanie wytycznych w tym zakresie?*
- ✓ *Czy i kiedy planujecie Państwo sporządzenie i publikację sprawozdania zbiorczego/podsumowania wniosków z kontroli planowych dokumentacji badań sprawozdań finansowych jednostek z takich branż jak banki, ubezpieczyciele i fundusze? Przedstawienie obserwacji i istotnych spostrzeżeń w tym zakresie mogłoby się okazać cenne z punktu widzenia wszystkich FA.*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Czy PANA dostrzega wpływ ustalenia zapłaty za badanie po wydaniu opinii na niezależność BR - w szczególności w sytuacji gdy występuje ryzyko kontynuacji działalności przez klienta? Na FA spoczywa ryzyko nieotrzymania zapłaty za badanie, co dodatkowo może naruszać art. 80 uobr. Czy reakcją na to ryzyko może być wnioskowanie o zapłatę (zmiana umowy) przed wydaniem opinii?*
- ✓ *Czy w sytuacji, w której z uwagi na wzrost przewidywanego nakładu pracy, FA wnioskuje o zwiększenie wynagrodzenia np. w drugim kolejnym roku badanym i spotyka się z odmową - jest to podstawa do rozwiązania umowy o badanie na kolejny rok (lub odstąpienia od wydania opinii)?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Czy fakt braku zapłaty przez klienta za pierwszy rok badania, który może skutkować konfliktem interesów lub zagrożeniem niezależności FA w kolejnym roku badania (np. w przypadku sporu sądowego) może stanowić podstawę do rozwiązania umowy o badanie na kolejne lata?*
- ✓ *Czy PANA dopuszcza możliwość wyboru przez Komitet Audytu (lub inny uprawniony organ) 2 FA: podstawowej oraz „zapasowej” w sytuacji, w której FA podstawowa nie będzie w stanie wykonać badania w terminie? Oczywiście dotyczy to przypadku w którym takie rozwiązanie przewiduje oferta FA.*

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
- 4. Dyskusja i pytania**
5. Zakończenie

Dyskusja i pytania

Zapraszamy do zgłaszania się i dzielenia Państwa obserwacjami lub wątpliwościami oraz do wnoszenia postulatów odnośnie dalszej współpracy.

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. **Zakończenie**

Podsumowanie

Dziękujemy za uwagę.